शासकीय सेवेत असताना दिवंगत/अकाली सेवानिवृत्त झालेल्या कर्मचाऱ्यांच्या नातेवाईकांस अनुकंपा तत्वावर नियुक्ती देण्याबाबत.

महाराष्ट्र शासन

सामान्य प्रशासन विभाग

शासन निर्णय क्रमांक अकंपा. १०९३/२३३५/प्र.क्र. ९०/९३/आठ,
मंत्रालय, मुंबई ४०० ०३२, दिनांक २६ ऑक्टोबर १९९४

वाचा.—(१) शासन निर्णय, सामान्य प्रशासन विभाग, क्रमांक अकंपा. १०८४/१८०/सीआर-१५५/तिरा-अ, दिनांक ८ मार्च १९८५.

(२) शासन निर्णय, सामान्य प्रशासन विभाग, क्रमांक अकंपा. १०८८/९१२/प्र.क्र. १६९/आठ, दिनांक ६ ऑक्टोबर १९८९.

(३) शासन निर्णय, सामान्य प्रशासन विभाग, क्रमांक अकंपा. १०९०/६०५/प्र.क्र. ९०/आठ, दिनांक २८ जून १९९१.

(४) शासन निर्णय, सामान्य प्रशासन विभाग, क्रमांक अकंपा. १०९१/१६३१/प्र.क्र. ५०/९१/आठ, दिनांक ६ ऑक्टोबर १९९३.

शासन निर्णय

शासकीय सेवेत असताना बेपत्ता, दिवंगत झालेल्या किंवा क्षय/कर्करोग इत्यादी गंभीर आजारांमुळे मुदतपूर्व सेवानिवृत्त झालेल्या कर्मचाऱ्यांच्या नातेवाईकांस नेमणूक देण्यासंबंधीची अनुकंपा तत्वावरील नियुक्तीची योजना शासन निर्णय, सामान्य प्रशासन विभाग, क्रमांक एसआरव्ही. १०७६/१२, दिनांक २३ एप्रिल १९७६ अन्वये कार्यान्वित करण्यात आली व त्यात वेळोवेळी आवश्यकतेनुसार बदल करण्यात आले. अनुकंपा तत्वावर नियुक्तीसंबंधात केंद्र शासनाचे धोरण व विविध न्यायालयीन/न्यायाधिकरणाचे यासंबंधात देण्यात आलेले निर्णय व या योजनेच्या अंमलबजावणीसंबंधात आलेल्या प्रशासकीय अडचणी लक्षात घेऊन या योजनेचा पुनर्विचार करण्याचा निर्णय घेण्यात आला. त्यानुसार यापूर्वी अनुकंपा योजनेसंबंधी निर्गमित करण्यात आलेल्या सर्व आदेशांचे अधिक्रमण करून ही योजना सुधारित या आदेशाच्या दिनांकापासून अंमलात आणण्यात यावी.

२. या योजनेचे नियम हे सोबतच्या परिशिष्टानुसार असतील.

३. मृत कुटुंबियांच्या व्यक्तींनी करावयाचा अर्ज व तत्संबंधीची माहिती परिशिष्ट "ब" नुसार असेल.

४. सुधारित योजना अंमलात आल्यामुळे ज्या प्रकरणी यापूर्वीच निर्णय घेण्यात आला आहे, अशी प्रकरणे पुनर्विचारार्थ घेण्यात येऊ नयेत. मात्र १ जानेवारी १९८९ नंतर ज्यांचे निधन झाले आहे अशा कर्मचाऱ्यांचे कुटुंबीय, जर त्यांनी अनुकंपा तत्वावरील नियुक्तीसाठी यापूर्वी विहित मुदतीत अर्ज केले असतील व त्यांची विनंती त्यावेळच्या आदेशानुसार तपासून अमान्य करण्यात आली असेल तर असे कुटुंबीय सुधारित योजनेच्या आधारे पूर्वीच्या अर्जाचा संदर्भ देऊन नव्याने अर्ज देऊ शकतील. मात्र कार्यालयाने/विभागाने अशा प्रकरणी फेरतपासणी करणे अभिप्रेत नाही.

५. हे आदेश वित्त विभागाच्या अनौपचारिक संदर्भ क्रमांक अनौसं. ४३७/९४/सेवा-४, दिनांक २७ सप्टेंबर १९९४ अन्वये निर्गमित करण्यात येत आहेत.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने,

शांता शास्त्री,
प्रधान सचिव (सेवा),
महाराष्ट्र शासन.

प्रति,

राज्यपालांचे सचिव, राजभवन, मलबार हिल, मुंबई ४०० ०१२.
मुख्य मंत्री यांचे सचिव.
सर्व मंत्री यांचे खाजगी सचिव.
सर्व राज्यमंत्री यांचे स्वीय सहायक.
*प्रबंधक, मूळ न्याय शाखा, उच्च न्यायालय, मुंबई.
*प्रबंधक, अपील शाखा, उच्च न्यायालय, मुंबई.
*प्रबंधक, लोकआयुक्त व उप लोकआयुक्त यांचे कार्यालय, मुंबई.
*सचिव, महाराष्ट्र लोकसेवा आयोग, मुंबई (१० जादा प्रतींसह).
*सचिव, महाराष्ट्र विधानसभा सचिवालय, मुंबई.
*सचिव, महाराष्ट्र विधानपरिषद सचिवालय, मुंबई.
महालेखापाल, महाराष्ट्र-१ (लेखा व हकदारी), मुंबई.
महालेखापाल, महाराष्ट्र-१ (लेखा परीक्षा), मुंबई.
महालेखापाल, महाराष्ट्र-२ (लेखा व हकदारी), नागपूर.
महालेखापाल, महाराष्ट्र-२ (लेखा परीक्षा), नागपूर.
अधिदान व लेखा अधिकारी, मुंबई.
निवासी लेखा परीक्षा अधिकारी, मुंबई.
मुख्य लेखा परीक्षक (निवासी लेखे), कोकण भवन, नवी मुंबई.
सर्व विभागीय आयुक्त.
सर्व जिल्हाधिकारी.
सर्व जिल्हा परिषदांचे मुख्य कार्यकारी अधिकारी.
सामान्य प्रशासन विभाग/कार्यासन-८.
सामान्य प्रशासन विभाग/कार्यासन १२ व १४-अ.
सर्व मंत्रालयीन विभाग (सामान्य प्रशासन विभाग धरून).
निरनिराळ्या मंत्रालयीन विभागांच्या नियंत्रणाखालील सर्व विभाग प्रमुख व कार्यालय प्रमुख.

* पत्राने.

एच-776(1000-11-99)13

परिशिष्ट "अ"

शासन निर्णय, सामान्य प्रशासन विभाग, क्र. अकंपा.१०९३/२३३५/प्र.क्र.९०/९३/आठ
दिनांक २६ ऑक्टोबर १९९४.

अनुकंपा कारणास्तव शासकीय सेवेत नोकरी देण्याबाबतची सुधारित नियमावली

१. महाराष्ट्र राज्य शासनाच्या सर्व कार्यालयात अनुकंपा कारणास्तव करावयाच्या, नेमणुकांना हे नियम लागू राहतील.

२. खालील प्रकारांमध्ये मोडणाऱ्या शासकीय कर्मचाऱ्यांचे (रुपांतरित स्थायी व अस्थायी आस्थापनेवरील कर्मचारी धरून) ३ (अ) मधील नातेवाईक या नियमानुसार अनुकंपा कारणास्तव शासकीय सेवेत नेमणुकीसाठी पात्र असतील :—

(अ) शासकीय सेवेत असताना दिवंगत झालेले कर्मचारी,

(ब) क्षय, कर्करोग इत्यादी गंभीर आजारामुळे, सक्षम वैद्यकीय अधिकाऱ्यांच्या प्रमाणपत्रानुसार अकाली निवृत्त झालेले अधिकारी/कर्मचारी,

(क) मानसिक किंवा शारीरिक विकलांगता आल्याने, सक्षम वैद्यकीय अधिकाऱ्याने पुढील सेवेसाठी अक्षम ठरविल्याने, अकाली निवृत्त करण्यात आलेले किंवा वरील कारणास्तव सेवेतून काढून टाकण्यात आलेले कर्मचारी,

(ड) शासकीय सेवेत कर्तव्य बजावीत असताना अपघाताने अपंग झालेले परंतु महाराष्ट्र नागरी सेवा (निवृत्तिवेतन) नियम, १९८२ मधील नियम ७२ (४) अनुसार पर्यायी पद देऊ करूनही ते न स्वीकारता सेवानिवृत्ती स्वीकारणारे कर्मचारी.

३. (अ) दिवंगत/अकाली निवृत्त शासकीय कर्मचाऱ्याची पती/पत्नी, मुलगा किंवा अविवाहित मुलगी अथवा मृत्यूपूर्वी/अकाली सेवानिवृत्ती पूर्वी कायदेशीर रीत्या दत्तक घेतलेला/घेतलेली मुलगा/अविवाहित मुलगी ही नियमानुसार नेमणुकीस पात्र नातेवाईक मानण्यात येतील. याशिवाय अन्य कुठल्याही नातेवाईकास या योजनेचा फायदा मिळणार नाही.

(ब) सदर नेमणूक शासकीय कर्मचाऱ्याच्या फक्त एकाच नातेवाईकास देता येईल.

४. (अ) अनुकंपा तत्वावर संबंधित नातलगाची शैक्षणिक पात्रता व वय यानुसार राज्य शासनांतर्गत कोणत्याही गट "क" व गट "ड" श्रेणीच्या सरळ सेवा प्रवेशाने भरल्या जाणाऱ्या पदावर नियुक्ती करता येईल. ह्या नियमानुसार नियुक्ती मिळण्यासाठी महाराष्ट्र लोकसेवा आयोगाच्या स्पर्धा परीक्षेस बसण्याची आवश्यकता नाही. तसेच वरील नियमानुसार सदर पदांवर नेमणूक करण्यासाठी महाराष्ट्र लोकसेवा आयोगाचा सल्ला घेण्याची आवश्यकता नाही. मात्र, लोकसेवा आयोगाच्या कक्षेतील पोलीस उप निरीक्षक, विक्रीकर निरीक्षक, मोटार वाहन उप निरीक्षक, रेंज वन अधिकारी, कनिष्ठ अभियंता, सहायक वैद्यकीय अधिकारी इत्यादी गट "क" मधील कार्यकारी (एक्झिक्युटिव्ह) पदांवर तसेच मंत्रालयातील सहायक पदांवर नियुक्ती देता येणार नाही.

(ब) संबंधित पदांसाठी विहित शैक्षणिक पात्रता आणि निम्न वयोमर्यादा याबाबतच्या अटी या नेमणुकांसाठी कटाक्षाने पाळण्यात येतील. परंतु उच्च वयोमर्यादेची अट राहणार नाही.

(क) तथापि, दिवंगत/अकाली निवृत्त कर्मचाऱ्याची पत्नी शैक्षणिक पात्रतेव्यतिरिक्त इतर अटी पूर्ण करीत असल्यास तिच्या बाबतीत गट "ड" मध्ये नेमणुकीसाठी शैक्षणिक पात्रतेची अट शिथिल करता येईल.

५. (अ) अनुकंपा कारणास्तव नेमणुकीसाठीचा अर्ज शासकीय कर्मचारी दिवंगत/अकाली निवृत्त झालेल्या दिवसापासून ५ वर्षांचे मुदतीत करणे आवश्यक असेल.

(ब) दिवंगत/अकाली निवृत्त कर्मचारी ज्या कार्यालयात काम करीत होता, त्या कार्यालयातील संबंधित नियुक्ती प्राधिकारी या नियमानुसार नेमणूक देण्यास सक्षम राहील. त्यासाठी त्याने निवड समितीचा सल्ला घेणे आवश्यक नाही. मात्र, नातेवाईकाने सदर प्राधिकाऱ्यांकडे उपरिनिर्दिष्ट मुदतीत नेमणुकीसाठी अर्ज करणे आवश्यक राहील.

६. (अ) संबंधित कार्यालयात आवश्यक पद उपलब्ध नसेल तर कार्यालय प्रमुखाने त्या जिल्ह्यातील/विभागातील इतर कार्यालयाच्या नियुक्ती प्राधिकाऱ्यांकडे संपर्क साधावा व ज्या कार्यालयात आवश्यक पद उपलब्ध असेल त्या कार्यालयामध्ये नियुक्तीसाठी विचार करावा.

(ब) जे कार्यालय प्रमुख/विभाग प्रमुख त्यांच्या कार्यालयात/विभागात उपलब्ध असलेल्या पदांची माहिती या माहितीची विचारणा करणाऱ्या कार्यालय प्रमुखास/विभाग प्रमुखास देणार नाहीत, अशा कार्यालय प्रमुख/विभाग प्रमुखाविरुद्ध शिस्तभंगाची कारवाई करण्यात येईल.

(क) सर्व कार्यालय प्रमुखांनी/विभाग प्रमुखांनी त्यांच्या कार्यालयात/विभागात अनुकंपा तत्वावर नियुक्ती करता आलेल्या एकूण अर्जांची संख्या प्रत्यक्षात नियुक्ती देण्यात आलेल्या उमेदवारांची संख्या, तसेच अनुकंपा तत्वावर नियुक्तीकरिता संबंधित कार्यालयात/विभागात नियुक्ती केलेल्या /प्रतिक्षा यादीवर असलेल्या उमेदवारांची माहिती सोबतच्या "क" विवरणपत्रात संबंधित प्रशासकीय विभागाकडे दर ६ महिन्यांनी पाठविणे बंधनकारक राहील. या नियमानुसार असा ३१ डिसेंबर १९९३ ची स्थिती दर्शविणारा सहामाही अहवाल ,१५ जानेवारी १९९५ पर्यंत पाठवावा.

७. (अ) अनुकंपा तत्वावर नियुक्तीकरिता मासिक उत्पन्नाची तसेच ठोक रकमेची मर्यादा यापुढे राहणार नाही.

(ब) अनुकंपा तत्वावर नियुक्ती देताना असे प्रस्ताव शासन सेवेतील रोजगारावर असलेली मर्यादा, या योजनेच्या मागील भूमिका लक्षात घेऊन जो कर्मचारी मृत झाला त्याच्या कुटुंबियांना तात्काळ उद्भवणाऱ्या आर्थिक पेचप्रसंगावर मात करण्याच्या उद्देशाने विचारात घ्यावेत.

एखाद्या कुटुंबात मृत कर्मचाऱ्याचा नातेवाईक पूर्वीच सेवेत असेल, तथापि तो त्याच्या कुटुंबातील अन्य सदस्यांना आधार देत नसेल] तर अशा प्रकरणात त्या कुटुंबाची आर्थिक परिस्थिती हलाखीची आहे किंवा कसे हे ठरविताना नियुक्ती अधिकाऱ्याने अत्याधिक दक्षता घ्यावी, जेणेकरून सेवेत असलेला सदस्य कुटुंबाचा उदरनिर्वाह करीत नाही या नावाखाली अनुकंपा तत्वावरील नियुक्तीचा दुरुपयोग केला जाणार नाही.

या संदर्भात नियुक्ती अधिकाऱ्याने मिळणाऱ्या निवृत्तिवेतनाची रक्कम, कुटुंबातील व्यक्तींची संख्या, त्याची मालमत्ता, दायित्व, गंभीर आजारामुळे किंवा अपघातामुळे मृत झाला असल्यास त्यासाठी करण्यात आलेला वैद्यकीय खर्च, कुटुंबातील मिळवत्या व्यक्ती इत्यादी बाबी विचारात घेणे अपेक्षित आहे.

८. उपरोक्त ४(क) व्यतिरिक्त कोणत्याही अटी शिथिल करण्याची शक्ती शासनाकडे राहणार नाही.

परिशिष्ट "ब"

शासकीय सेवेत असताना दिवंगत झालेल्या/वैद्यकीय कारणास्तव मुदतपूर्व सेवानिवृत्त झालेल्या शासकीय कर्मचाऱ्यांच्या नातेवाईकांस अनुकंपा तत्त्वावर नेमणूक देतेवेळी भरावयाचे प्रपत्र

भाग-१

१. (अ) दिवंगत/वैद्यकीय कारणास्तव/अकाली सेवानिवृत्त कर्मचाऱ्याचे नाव
(ब) कर्मचाऱ्याचे पदनाम .. .. ..
(क) जन्म दिनांक .. .. ..
(ड) मृत्यूचा/वैद्यकीय कारणासाठी अकाली सेवानिवृत्तीचा दिनांक
(इ) नियत वयोमानानुसार सेवानिवृत्तीचा दिनांक ..

२. (अ) ज्या व्यक्तीस नियुक्ती द्यावयाची आहे त्या व्यक्तीचे नाव ..
(ब) त्यांचे/तिचे कर्मचाऱ्याशी नाते .. ..
(क) जन्म दिनांक .. .. ..
(ड) शैक्षणिक अर्हता .. .. ..
(इ) कुटुंबियांपैकी दुसऱ्या कोणा कुटुंबियाला अनुकंपा तत्त्वावर नियुक्ती दिली आहे काय ?

३. स्थावर मालमत्तेच्या उत्पन्नासह पुढील योजनांनुसार मिळालेली एकूण रक्कम—
(अ) कुटुंब निवृत्तिवेतन .. .. ..
(ब) स्थावर मालमत्तेपासूनचे वा इतर मासिक उत्पन्न ..
(क) मृत्यु-नि-सेवानिवृत्ती उपदान
(ड) भविष्यनिर्वाह निधीतील बचत .. ..
(इ) ठेव संलग्न विमा योजना .. .. ..
(फ) गट विमा योजना .. .. ..
(ग) [illegible] रक्कम .. .. ..
एकूण रक्कम

४. शासकीय कर्मचाऱ्यांच्या कुटुंबातील सर्व व्यक्तींचा तपशील (त्यापैकी कोणी नोकरी/व्यवसाय करीत असल्यास त्यांचे मासिक उत्पन्न याबाबतची माहिती).

अनुक्रमांक (१)	नाव (२)	शासकीय कर्मचाऱ्यांशी नाते व वय (३)	नोकरी/व्यवसाय करीत असल्यास त्यांचे मासिक उत्पन्न (४)
१		..	..
२		..	..
३		..	..
४		..	..
५		..	..
६		..	..

प्रतिज्ञापत्र

मी याद्वारे असे घोषित करतो/करते की, वर नमूद केलेल्या बाबी माझ्या समजुतीप्रमाणे खऱ्या आहेत. वरील बाबींपैकी एक बाब जर भविष्यात खोटी किंवा चुकीची आढळली तर माझी नियुक्ती समाप्त करण्यात यावी.

दिनांक :

उमेदवाराची सही.

श्री./श्रीमती .... हे माझ्या परिचयाचे असून त्यांनी नमूद केलेल्या बाबी खऱ्या आहेत.

दिनांक :

स्थायी शासकीय कर्मचाऱ्याची सही, नाव व पत्ता.

एच-776(1000-11-99)3

भाग-२

१. (अ) ज्याला नियुक्ती द्यावयाची आहे त्या उमेदवाराचे नाव

(ब) त्याचे/तिचे शासकीय कर्मचाऱ्याशी नाते

(क) शैक्षणिक अर्हता, वय (जन्मतारीख), अनुभव (काही असल्यास)

(ड) ज्या पदावर नियुक्ती द्यावयाची आहे ते पद व कार्यालयाचे नाव

२. उमेदवाराने अर्ज केल्याचा दिनांक

३. विभाग प्रमुख/विभागाची शिफारस

४. उमेदवाराचे प्रकरण सादर करण्यास उशीर झाला असल्यास त्याचा खुलासा

मी उमेदवाराने नमूद केलेल्या भाग-१ मधील बाबी तपासल्या आहेत

दिनांक :

आस्थापना अधिकाऱ्यांची सही,
नाव व पत्ता

"क" विवरणपत्र

शासन निर्णय, सामान्य प्रशासन विभाग, क्रमांक अकंपा. १०९३/२३३५/प्र.क्र. ९०/९३/८, दिनांक २६ ऑक्टोबर १९९४ अन्वये प्रशासकीय विभागांना सादर करावयाचा सहामाही तपशील

विभाग/कार्यालयाचे नाव ....

अनुक्रमांक	मागील सहामाहीत प्रलंबित असलेल्या अर्जांची संख्या	नवीन अर्जांची संख्या	एकूण (२+३)	नियुक्ती दिलेल्या अर्जांची संख्या	नियुक्ती नाकारलेल्या अर्जांची संख्या	एकूण प्रलंबित	शेरा
(१)	(२)	(३)	(४)	(५)	(६)	(७)	(८)

एच-776(1000-11-99)4